

۹۷) و واردات دوباره این محصول از سال ۹۸ است.

بررسی روند تولید، خودکفایی و واردات گندم نشان می‌دهد عوامل مختلفی موجب شده تا از خودکفایی مجبور به واردات شویم. مهمترین عامل نیز ضعف مدیریت و اجرای سیاستهای نادرست است. این سیاستهای نادرست سبب شد تا الزامات خودکفایی گندم علی‌رغم اهمیت تولید آن، اجرا نشود. خودکفایی تولید گندم از آنجا اهمیت بیشتری پیدا میکند که این محصول عاملی مهم در بی‌اثر شدن تحریم غذایی و مقابله با جنگ اقتصادی است. براساس آمارهای رسمی، میزان مصرف گندم کشور ۱۳ میلیون تن است. تولید گندم در کشور در سال زراعی ۹۸-۹۷ به بیش از ۴ میلیون تن و بیش از نیاز کشور رسید. اما از سال ۹۸ کاهش تولید از یک طرف و کاهش تحویل گندم به دولت از طرف دیگر، موجب نیاز دوباره به واردات گندم شد.

نکته مهم این است که سال ۹۸ یکی از سالهای پربارش و پرآب در کشور بود. بنابراین نمیتوان نیاز به واردات گندم را به گردن خشکسالی انداخت. درحالی‌که محمدحجتی، وزیر کشاورزی وقت، خودکفایی گندم را به‌عنوان دستاوردی مهم عنوان می‌کرد که به گفته او «اگر قرار بود گندم هم مانند برخی محصولات از جمله ذرت، دانه‌های روغنی، کنجاله سویا و روغن به کشور وارد شود،

مشکلات زیادی به‌وجود می‌آید...» اما آمار واردات نشان می‌دهد گندم دوباره در صدر واردات کالاهای اساسی قرار گرفته است. این در حالی است که براساس برنامه‌ریزی‌های بلندمدت صورت‌گرفته در دولت قبل باید تا پایان سال ۱۴۰۵، خودکفایی این کالای اساسی حفظ شود اما خودکفایی حفظ نشده است و از سال ۹۸ ایران دوباره واردکننده گندم شد. بخاطر اهمیت تولید گندم، خرید آن از کشاورزان در قالب خرید تضمینی صورت می‌گیرد. قانون خرید تضمینی، در سال ۱۳۶۸ تصویب شد تا هم از تولیدکننده و هم از کالای تولیدی حمایت شود. در سال ۸۴ بر اساس اصلاحیه قانون خرید تضمینی، دولت موظف شد قیمت‌هایی را که برای خرید تضمینی محصولات کشاورزی اعلام می‌کند از آخرین نرخ تورم اعلامی از سوی بانک مرکزی کمتر نباشد. اما بعد از چند سال خودکفایی در تولید گندم، کم‌توجهی به قانون خرید تضمینی و کم‌توجهی به اعلام قیمت واقعی، در کنار عواملی مانند خشکسالی و افزایش هزینه تولید، باعث کاهش تولید و همچنین کاهش تحویل گندم به دولت شده است. به این ترتیب برای تأمین نیاز مصرفی و تامین ذخایر استراتژیک، مجبور به واردات گندم شدیم در حالی که خودکفایی چند ساله نشان می‌دهد در کشور توان تولید گندم مورد نیاز را داریم. کاهش تحویل گندم به دولت بیشتر از کاهش تولید، بر نیاز به واردات

اما آمار واردات نشان می‌دهد گندم دوباره در صدر واردات کالاهای اساسی قرار گرفته است. این در حالی است که براساس برنامه‌ریزی‌های بلندمدت صورت‌گرفته در دولت قبل باید تا پایان سال ۱۴۰۵، خودکفایی این کالای اساسی حفظ شود اما خودکفایی حفظ نشده است و از سال ۹۸ ایران دوباره واردکننده گندم شد

اثر گذار بوده است. آمار نشان می‌دهد که امسال علی‌رغم تولید بیش از ۸ میلیون تن گندم، نصف آن به دولت تحویل داده شده است که پایین بودن قیمت خرید تضمینی در مقابل هزینه‌های تولید، علت اصلی آن است.

با اینکه تکلیف قانونی تعیین قیمت تضمینی با توجه به تورم است اما نرخ خرید تضمینی در چند سال با کمترین افزایش نسبت به سال قبل تعیین شد. قیمت خرید تضمینی از سال ۹۳ تا ۹۷ کمتر از ۷۰۰ تومان افزایش یافت. قیمت خرید تضمینی در سال ۹۳، ۱۰۵۰ تومان، سال ۹۴ با ۱۰۰ تومان افزایش ۱۱۵۰ تومان، سال ۹۵ با ۱۲۰ تومان افزایش ۱۲۷۰ تومان، سال ۹۶ با ۳۰ تومان افزایش ۱۳۰۰ تومان و سال ۹۷ با ۴۰۰ تومان افزایش قیمت معادل ۱۷۰۰ تومان تعیین شد. قیمت خرید تضمینی در حالی کاهش اندکی در چند سال دارد که از سال ۹۷ هزینه‌های تولید بشدت افزایش یافت و در مقابل قیمت کم خرید تضمینی انگیزه کشاورزان را برای کشت یا تحویل گندم به دولت را از بین برد. در این سال قیمت خرید تضمینی گندم فقط ۴۰۰ تومان نسبت به سال قبل بیشتر شد که این قیمت نارضایتی گسترده کشاورزان را در پی داشت و این نارضایتی در سالهای بعد بصورت کاهش تحویل گندم به دولت خود را نشان داد. دولت گذشته برای تعیین قیمت خرید تضمینی کمتر از هزینه تولید، دلیلی مشخص ارائه نکرد اما آنچه مشخص است و آمار نمایانگر